

VE JMÉNU ZÁKONA

MICHAL DLOUHÝ

PRAGO/LINE

EDICE OTISKY

PRAGO/LINE

Michal Dlouhý

**VE JMÉNU
ZÁKONA**

Praha 2013
Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE

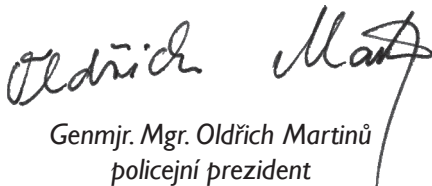
© JUDr. Michal Dlouhý 2013
© Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE 2013

Jménem zákona zakročují příslušníci Policie České republiky, aby splnili své poslání POMÁHAT A CHRÁNIT. Policisté jsou při ochraně bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku povinni provést služební úkon, při kterém mnohdy dochází k přímému vynucování splnění právní povinnosti nebo k přímé ochraně práv za použití síly nebo hrozby jejího použití.

Při výkonu náročné policejní služby, či v souvislosti s ním, dochází k situacím, při nichž policisté v duchu služebního slibu nasazují své životy a zdraví. Policejní práce je sice smysluplným a stále více společností respektovaným povoláním, ale také velmi náročnou službou, ze které se někteří kolegové již ke svým rodinám nevrátí. Tragické události spojené s výkonem policejních povinností jsou bohužel neoddělitelnou temnou stránkou profese policisty.

Je na místě poděkovat autorovi za dlouhodobé a neutuchající úsilí, díky němuž nám bylo umožněno odhalit dlouho opomíjený a inspirativní zdroj bohatý na ryzí policejní řemeslo a poctivou službu ve prospěch těch, kdo pomoc a ochranu potřebují.

Policie České republiky je největším bezpečnostním sborem našeho státu a hrdě se hlásí k tradicím prvorepublikového četnictva a stání policie.

Genmjr. Mgr. Oldřich Martinů
policejní prezident

PÁR ŘÁDEK ÚVODEM

Slov **Ve jménu zákona** v jazyce v místě obvyklém užíval četník, kdykoliv ve službě proti někomu zakročoval. Každý byl povinen četnickovy výzvy uposlechnout. Tak stanovil § 15 československého zákona o četnictvu.

Služební instrukce pro četnictvo zděděná z monarchie podrobně upravovala vlastní výkon četnické služby. Objevil-li se četník na veřejnosti, musel být podle předpisu ustrojen a mít alespoň poboční zbraň. Četník jdoucí do služby už musel být úplně ozbrojen, to znamenalo mít nabitou pušku a vztyčený bodák. Podmínkou ke služebnímu zakročení četníka bylo totiž jeho oblečení do předepsaného stejnokroje a úplné ozbrojení. Výjimku tvořily pouze případy nebezpečí z prodlení, kdy se dalo předpokládat dosažení předpokládaného výsledku, a v těchto případech byl oprávněn zakročit i četník ozbrojený pouze poboční zbraní – bodákem. Služební instrukce dále vyžadovala vojenské chování a nařizovala četníkovi volnou chuži, aby měl dostatek času, vidět co se v jeho blízkosti děje.

Četník mohl nosit občanský oděv pouze mimo službu. Četník v občanském oděvu však byl soukromou osobou nepožívající ochrany vrchnostenské osoby. Toto bylo jednoznačné znevýhodnění četnictva oproti sborům neuniformované stráže bezpečnosti státních policejních úřadů, jejichž členové vykonávali svoji službu zásadně v občanském oděvu, a to se projevovalo zejména při výkonu pátrací služby. Dalším handicapem četnictva bylo vyzbrojení výkonných četníků karabinou s bodákem a šavlí.

Do předepsaného vybavení četníka jdoucího do služby kromě svěřacích řetízků, zápisníku a služební knížky přibyl obvazový balíček a pátrací pomůcky, kterými byla rozuměna pátrací knížka. Dále bylo četníkům v Rukověti četnictva doporučováno, „*aby měli ještě s sebou dobré hodinky, peníze nutné na výdaje na dráze nebo na poště, pečutítko (popřípadě též nálepky s razítkem stanice), pečební vosk, motouz k balení, zápalky s kouskem svíčky, metrovou míru (nejlépe krejčovskou, aby mohly být měřeny i věci oblé) tiskopisy protokolů a potvrzení o domovních prohlídkách, indigový papír, vzorce rodopisu pro trestní oznámení, vzorec pro sepsání popisu osoby, eventuelně kancelářský papír s obálkou, konečně seznam (výpis)*

příjezdu a odjezdu vlaků (i nákladních) z okolních železničních stanic pro případ pronásledování pachatele na stopě samé“.

Před vlastním zakročením měl četník za povinnost užít slov *Ve jménu zákona* v jazyce v místě obvyklém. Zbraň mohl použít za zákonem stanovených podmínek, a to v případě nutné obrany, aby odvrátil od sebe skutkový útok na něho učiněný nebo život jiné osoby ohrožující, dále aby přemohl odpor směřující ke zmaření jeho služebního úkonu, nebo aby zamezil útěku nebezpečných zločinců, které nemohl jiným prostředkem zadržet. Před vlastním použitím zbraně byl však četník povinen použít *mírnější prostředky*, kterými se rozumělo v případě zprotivení se napomenutí hlasem rozkazovacím, zatčení a přiložení svěřacích řetízků, a v případě zamýšleného pokusu o útěk napomenutí, pronásledování prchajícího honěním a vyzvání nahodile přítomných osob, aby byly nápomocny jeho dopadení, případně použít zbraně méně nebezpečné, kterou byla rozuměna šavle. Vlastní použití zbraně mělo být provedeno vojenským způsobem, a to *šavle* k seku a výjimečně k bodnutí, *nasazeného bodáku* pouze k bodání, *nenasazeného* také jako zbraně sečné a *pušky* výhradně jako zbraně střelné. Výjimečně v boji zblízka bylo připuštěno použít pažby pušky ke strčení nebo úderu.

Slova *v jazyce v místě obvyklém* znamenala, že zakročující četník musel respektovat za monarchie úřední jazyk dané země a v podmínkách samostatného československého státu bylo postupováno dle jazykového zákona či jej provádějícího vládního nařízení. Uvedené předpisy v návaznosti na ústavní listinu stanovovaly zásady jazykového práva v republice Československé. Za státní a oficiální jazyk byl stanoven jazyk československý a kromě něj byly v místech s alespoň 20 % obyvatelstva s jiným jazykem úřady povinně užívány menšinové jazyky slovenský, rusínský, polský, německý či maďarský. V uvedeném duchu byly menšinovými jazyky označovány budovy jednotlivých četnických útvarů. V četnickém sboru jako takovém však byl stanoven velícím a služebním jazykem jazyk státní. V ústním služebním styku s obyvatelstvem mohli četníci užívat jazyka, ve kterém se byli schopni dorozumět. Pro zajímavost uvádím znění výzvy *Ve jménu zákona slovensky* *V mene zákona*, rusínsky *В имени закона*, polsky *W imieniu prawa*, německy *Im Namen des Gesetzes* a maďarsky *A törvény nevében*.

Autor.

VÝNOSY.

Kasární předpis, § 5, — doplnění.

Výnos min. vnitřní ze dne 19. prosince 1935, čís. 38.399-13.

§ 5 Kasárního předpisu se doplňuje tímto novým článkem:

C.

Znění názvů četnických útvarů v jazyce státním a jazycích menšinových.

Četnická stanice, četnická stanica, жандармская станция, posterunek żandarmerji, Gendarmerieposten, esendőrállomás.

Četnická prozatímní stanice, četnická prezatýmna stanica, жандармская временная станция, tymczasowy posterunek żandarmerji, provisorischer Gendarmerieposten, ideiglenes esendőrállomás.

Četnická pohraniční kontrolní stanice, četnická pohraničná kontrolná stanica, жандармская пограничная контрольная станция, posterunek żandarmerji kontroli granicznej, Gendarmeriegrenzkontrollposten, esendőrősi határellenőrző állomás.

Četnická silniční kontrolní stanice, četnická silničná kontrolná stanica, жандармская шоссе́нная контрольная станция, posterunek żandarmerji kontroli dróg, Gendarmeriestraßenkontrollposten, esendőrősi útellenőrző állomás.

Četnická eskortní stanice, četnická eskortná stanica, жандармская эскортная станция, posterunek żandarmerji eskortującej, Gendarmerieeskortenposten, esendőrősi eszkortállomás.

Četnická pátrací stanice, četnická pátracia stanica, жандармская слѣдственная станция, posterunek żandarmerji śledczej, Gendarmeriefahndungsposten, esendőrősi nyomozóállomás.

Četnický pohotovostní oddíl, četnický pohotovostný oddiel, жандармское поготовное отделение, oddział pogotowia żandarmerji, Gendarmeriebereitschaftsabteilung, esendőrősi késziállomás.

Okresní četnické velitelství, okresné četnické veliteľstvo, окружная жандармская команда, powiatowa komenda żandarmerji, Gendarmeriebezirkskommando, járősi esendőrparancsnokság.

Velitelství četnického oddělení, veliteľstvo četnického oddelenia, команда жандармского отделения, komenda oddziału żandarmerji, Gendarmerieabteilungskommando, esendőrősi osztágyarancsnokság.

Zemské četnické velitelství, zemské četnické veliteľstvo, земская жандармская команда, krajowa komenda żandarmerji, Gendarmerielandeskommando, országos esendőrparancsnokság.

Připojený kupon budiž vlepěn za článek B. řu 5 Kasárního předpisu na straně 9.

Čl. 48.

V ústním služebním styku s obyvatelstvem mohou četniční orgány užívat jazyka, ve kterém se mohou dorozumět.

DŮVĚRNÉ SDĚLENÍ

(Čechy)

Počátkem roku 1919 byl strážmistr Jan Maxa z četnické stanice Nová Ves nad Lužnicí v politickém okrese Třeboň při obchůzce osloven neznámým mladým mužem. Ten mu důvěrně sdělil, že v Českých Velenicích kupuje jistý obchodník ve velkém zlaté mince. Jedná se o zlaté deseti a dvacetikoruny a staré zlaté dukáty, které hromadně pašuje do zahraničí. Strážmistrovi bylo hned jasné, že obchodník svým jednáním poškozují mladý stát. Důvodem důvěrného udání obchodníka bylo zřejmě vlastenectví mladého muže. Četníkovi ještě sdělil, že obchodník shání zlaté mince prostřednictvím celé sítě dohazovačů.

Po návratu na četnickou stanici strážmistr vše oznámil staničnímu veliteli a ten rozhodl uvědomit o věci kolegy z velenické četnické stanice. Hned druhého dne byl strážmistr Maxa vyslán dráhou do Českých Velenic. Tamní četnická kasárna se nacházela v jednom domě spolu s bankou. Veliteli stanice strážmistru Karlu Rychnovi bylo hned jasné, o kterého obchodníka se jedná. Franz Müller byl, jak jeho jméno napovídalo, německé národnosti a obchodoval se smíšeným zbožím. Všeobecně se o něm vědělo, že je to obchodník všemi mastmi mazaný, a místní četníci si o něm nedělali žádné iluze. Nedostatek potravin a dalších životních potřeb, jak v době války, tak i nyní, napomáhal šmelině. To, že by pašoval zlaté mince do zahraničí, ale bylo pro velenické četníky novinkou. Zkrátka, budou mu věnovat náležitou pozornost.

Pojednou začali být páni četníci všímavější k věcem, které je až dosud nechávaly klidnými. Uvědomili si, že kromě místních, do Müllerova obchodu dochází i několik cizích osob. A právě těmto začali věnovat svoji pozornost. Zkrátka bylo jasné, že se jedná o dohazovače, kteří pro obchodníka zprostředkovávají v širokém okolí koupi zlatých mincí. To potvrdili i jejich důvěrníci.

V hlavě strážmistra Rychny se zrodil plán. Nezbyvá než předstírat zájem o koupi většího množství zlatých mincí. K jejich pořízení však bylo zapotřebí odpovídajícího množství peněz. Staniční paušál ve výši 85 Kč nic neřešil, a proto nezbyvalo, než jít s prosíkem k „sousedům“. Pokladníkem banky byl český vlastenec, který po zasvěcení do případu na pouhou stvrzenku podepsanou třemi četníky zapůjčil částku 15.000 Kč.